

AŞILAMA VE İLAÇLAMA

Koyunculukta hayatın belirli dönemlerinde yapılan aşılamalar yanında yılda bir veya iki defa yapılan aşılamalarda vardır. Koyunlarda başlıca şu aşılamalar yapılmalıdır:

Ektima Aşısı: Aşı doğumu takiben bütün kuzulara yapılır ve hayat boyu bağışıklık verir.

Brucella Melitensis Rev – 1 Aşısı: Bulaşıcı yavru atma aşısı olarak da bilinir. Aşı 3 – 8 aylık bütün kuzulara yapılır, bir yıl sonra ergin aşısı yapılır.

Çiçek Aşısı: Yılda bir defa ve sıfat öncesi yapılır.

Antraks Aşısı: Dalak aşısı olarak bilinir. Yılda bir defa ve ilkbaharda yapılır.

Şap Aşısı: Tabak aşısı olarak bilinir. Yılda iki defa ilkbaharda ve sonbaharda yapılır.

Enterotoksemi : Yılda iki defa yapılır. Biri anız döneminden önce yapılması iyi olur.

Koyun Keçi Vebası (PPR): Kuzulara yılda 2, erginlere 1 defa uygulanır.

Agalaksi (Süt Kesen) : Doğumdan 2 ay önce ve sonra yapılmaz. Yılda bir defa.

Aşıların yeterli bağışıklığı sağlaması için aşılamaların en az 10 – 14 günlük aralıklarla yapılması gereklidir. Sürüdeki çoban köpekleri de her yıl kuduz aşısı ile aşılanmalıdır. Parazit ilaçlama ise yılın muhtelif zamanlarında yapılır. İç parazitlere karşı yılda 2 kez ilkbaharda ve sonbaharda ilaçlama yapılmalıdır. Dış parazitlere karşı ilkbahar, yaz ve sonbaharda olmak üzere yılda en az 3 kez ilaçlama yapılmalıdır. Dış parazit ilaçlaması koyunlar banyo yaptırılarak uygulanabilir. İç ve dış parazitlere karşı enjeksiyon tarzında uygulanan ilaçlar daha az masraflı ve daha pratiktir. Bu ilaçlarla ilkbahar ve sonbaharda tek emekle iç ve dış parazitlere karşı hayvanların ilaçlaması tamamlanmış olur.

AĞIL TEMİZLİĞİ

Kış süresince ağılların tabanında biriken gübreler her yıl temizlenmelidir. Hayvanlar ilkbaharda meraya çıktıklarında ağıllardaki gübrelerde iyice kurumadan ağıllardan çıkarılmalı, taban, tavan ve duvarlar temizlenmeli ve ağıllarda da dışparazit mücadelesi yapılmalıdır. Avlularda belirli aralıklarla ilaçlanarak bit, pire, kene ve sinek gibi haşerelerle mücadele edilir. Hayvanlarda dış parazitlere karşı ilaçlamanın yapıldığı gün mutlaka ağıl ve avlularda ilaçlanmalıdır. Parazit mücadelesi için ilk ilaçlamadan 14-20 gün sonra tekrarlanmalıdır.

Bahri Dağdas
ULUSLARARASI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

KOYUNCULUK İŞLETMELERİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

Bahri Dağdas
ULUSLARARASI
TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

🏠 Ereğli yolu üzeri 2. Km. PK: 125 42020 KONYA

☎ +90 332 355 12 90 📞 +90 332 355 12 88

🌐 www.arastirma.tarim.gov.tr/bahridagdas

KOYUNCULUK İŞLETMELERİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

Bir koyunculuk işletmesinin kâr edebilmesi için belirli aylarda ve belirli mevsimlerde yapılması gereken işleri vardır. Bu işler zamanında ve bilinçli olarak yapılmaz ise telafisi çok zor durumlarla karşılaşılır ve işletme büyük zararlara uğrayabilir. Bu nedenle işleri zamanında planlamak ve yapmak gereklidir.

KOÇ KATIMI (SIFAT)

Bazı koyun ırkları bazı bölgelerde yılın bütün mevsimlerinde kızgınlık göstermelerine rağmen yerli koyunlar genel olarak sonbaharda kızgınlık gösterirler. Koyunlar ilk sıfata 1,5 yaşında verilirler. Sifat mevsimi bölgesel farklılıklara göre değişmekle beraber genellikle Ekim – Kasım aylarıdır. Daha erken yada daha geç aylarda da koç katımı yapılabilir. Sifat tabi aşım veya Suni tohumlama yolu ile olur. Kızgınlık sabah saatlerinde fazladır. Bu nedenle aşım sabah saatlerinde yaptırılmalıdır. Gebe kalmayan koyunlar 17 – 18 gün sonra yeniden kızgınlık gösterirler ve yeniden koça verilmelidirler. Koç katımı 4 – 6 hafta arasında olmalıdır. Döl verimini artırmak için iki yıl üst üste döl tutmayan koyunlar damızlıkta kullanılmamalı, sifat döneminde mera dönüşü koyunlara ek yemleme yapılmalıdır. Koçlar sifat süresince meraya gönderilmemeli, ağılda yemlenmelidir. Koçlara enerjice zengin yemlerin verilmesi döl verimini olumlu yönde etkiler.

GEBELİK DÖNEMİ

Koyunlarda gebelik süresi 148 – 152 gün olup, ortalama 5 ay kabul edilir. Gebelik süresince ve özellikle gebeliğin 4'ncü – 5'nci aylarında koyunlara iyi kaliteli kuru ot, kuru yonca ve saman gibi kaba yemlerle iyi kaliteli kesif yem verilmelidir.

Gebelik döneminde hayvanları nakletmek, altı ıslak ve üstü akan ağıllarda barındırmak, donmuş, küflü ve bozulmuş gıdalarla beslemek, aç bırakmak veya yeterli yem vermemek, çok soğuk suları içirmek, vurma, çarpma ve sıkışma gibi kazalara uğratmak ve bazı hastalıklar yavru atmalar sebep olur.

DOĞUM VE DOĞUM SONRASI DÖNEM

Doğum yapacak koyunlar ayrı doğum bölmelerine alınmalıdır. Doğum bölmeleri sıcak, aydınlık, geniş, temiz ve kuru olmalı, hava ceyyanı olmamalıdır. Koyunlar doğumu çok kolay yaparlar. Doğum sancıları başladıktan sonra 1 – 2 saat içinde doğum olur. Güç doğum oranı çok düşüktür. Doğumdan sonra analar kuzularını yalayarak kuruturlar. Ancak yavrusunu almayan koyunların kuzularının ağız ve burunları temizlenerek ve üzerlerine bir miktar tuz serpilerek anaları tarafından yalanmaları sağlanmalıdır. Doğumdan sonra kuzular analarından süt emmeye alıştırmalıdır. Doğan bütün kuzulara mutlaka ağız sütü içirilmelidir. Kuzuların önlerine 6 – 7 günlük olduktan sonra iyi kaliteli kuru yonca ve kuzu yemi konularak yemeye de alıştırmalıdır. Doğan kuzular bir doğum defterine kaydedilerek kulaklarına numara takılmalıdır. Bu numara ile hem kuzunun anasını bulmak, hem de gelişimini takip etmek kolay olur.

KIRKIM

Koyunlar bölgelere göre değişmekle birlikte genellikle Mayıs – Haziran Ayı içerisinde kırırlar. Kırkımın başlama zamanı yün yağının erimeye ve yapağının kabarmaya başladığı zamandır. Kırılacak hayvanlar bir gün önceden aç bırakılmalıdır. Kırkım yeri aydınlık, temiz ve geniş olmalı, rüzgâr almamalıdır. Kırkımaya önce koçlardan başlanmalıdır, sonra toklular ve kuzular kırılmalıdır. En sonraya da doğum yapmış koyunlar bırakılır. Kırılan yapağılar koç, koyun, toklu ve kuzu yapağıları olmak üzere ayrı çuvallara konulmalıdır. Yapağılar rutubetsiz, aydınlık ve havadar depolarda muhafaza edilmelidir. Yapağı konulan depolarda fare ve güve mücadelesi de yapılmalıdır. Kırkım, zamanında yapılmazsa yapağılar önce kabarrır, sonra dökülmeye başlar ve bir süre sonra vücut çirliçiplak kalır.

SAĞIM

Koyunlarda sağım kuzular süttten kesildikten sonra başlar ve 3 – 5 ay devam eder. Koyunlar sabah erken ve öğleden sonra olmak üzere günde iki defa sağılabilirler. İyi bir sağımcı 1 – 2 dakikada içinde bir koyunu sağabilir. Koyunun meraya çabuk çıkması için sağımın çabuk bitirilmesi gerekir. Koyunlar bir kişi tarafından tutulursa sağım hızlandırılır. Koyunlarda sağım makinesi ile de sağım yapılmaktadır. Büyük sürülerde makineli sağım tercih edilmelidir.